

بخش دوم

راهنمای تدریسی فصول کتاب

من بزرگ‌تر می‌شوم

درس ۱: من به دنیا آمدم
 درس ۲: من بزرگ‌تر شده‌ام
 درس ۳: آیا ما مثل هم هستیم؟

مفاهیم کلیدی	راهبردها یا حوزه‌های موضوعی
<p>شناسنامه، مدارک مربوط به رشد بدنی و روانی</p>	<p>مدارک و شواهد تغییر و تحول</p>
<p>رشد و تغییر نیازها، توانایی‌ها، تغییرات بدن، درک حال، گذشته و آینده</p>	<p>زمان، تداوم و تغییر</p>
<p>کاربردهای شناسنامه</p>	<p>حقوق و قوانین</p>
<p>آگاهی از ویژگی‌های خود و مشخصات فردی شناسنامه (ایرانی بودن)</p>	<p>تعلق و هویت</p>
<p>خودباوری و امید به آینده و پیشرفت خود</p>	<p>مسئولیت‌پذیری</p>
<p>حترم به هموعان و دوست داشتن آنها به عنوان مخلوقات خداوند برهیز ذل خلاق (تمسخر)</p>	<p>ارزش‌ها و اخلاق</p>
<p>رجوع شود به جدول پوشش مهارت‌ها (صفحه ۲۲ الی ۲۷ همین کتاب)</p>	<p>بررسی و کاوش، برقراری ارتباط، خلاقیت، مشارکت، واکنش شخصی و اظهارنظر</p>
	<p>مهارت‌های کاوشگری</p>

مضمون فصل و اهمیت آن

در این فصل دانش آموزان با ابعاد مختلف رشد خود، مشخصات شناسنامه‌ای، کاربردهای شناسنامه آشنا می‌شوند و همچنین دربارهٔ استعدادها، توانایی‌ها و علاقه‌مندی‌های خود تأمل می‌کنند. با توجه به آنکه بحث ارتباط با خود یکی از عرصه‌های موردنظر در برنامه درسی ملی است، موضوع شناخت خود و هویت یک موضوع مهم تلقی می‌شود. در این فصل همچنین با آشنایی با فطرت زمان و قرار دادن وقایع و مدارک و شواهد به ترتیب و به‌طور متوالی روی فطرت زمان، زمینه‌های آموزش تاریخ شکل می‌گیرد.

من به دنیا آمدم

کوبابوی من، خدایا شکر می‌کنم که تو زاده ما داری. به خانواده من ما خوشی آمدی!
بعد از همه دانه چشموخالت را با رنگ‌ها نمی‌خواهی مادر را دوستی؟
پرستاری که مرا آورده بود گفت: تو زاده ما تا همیشه ایستاد نمی‌ماند. پانی صداع‌ها را خوب می‌شوند.

مرا از بیمارستان به خانه بردند که اسمم خانه بود. در خانه یک نفر با دهن من صبح گفتید و باک و زانم پرید که فانی کتو اسمش دهواجر جان بود. تو اسمت را ز روی خوراکو چسباند و آن‌قدر فشار داد که این بار من صبح گفتید. می‌خواست مرا جل کند که با ما به او گفت: دهواطف مرش باشی! نمی‌تواند مرش را بگذارد. دستت را بگذار روی گرم بچه‌ات آن وقت فهمیدم که اسم من بچه است!

چند روز بعد ...

بابا از مادامه و با خوشحالی گفت: برای حمید شناسنامه گرفتم. برادر جان گفت: بابا چرا برای من نگرفتی؟ بعد یه و آن‌را ز دست مادر گرفت و گفت: بیسمه شناسنامه چه شکاری است؟ مادر جان گفت: ما بیسمه، تو خودت خوشناسنامه داری. دهواطف باش که بیسمه نگاش. دهواجر جان پرستار شناسنامه به چه فردی می‌خورد؟

بابا دهواطف داد! شناسنامه هر کس نشان می‌دهد که او کیست! و از کدام خانواده است! شناسنامه همین نشان می‌دهد که ما ایرانی هستیم.

صداع‌ها برای خیلی کارها نامه است. نام در مدرسه گرفتن، سفر کردن به جاهای دیگر و ازدواج و کارهای شناسنامه استفاده می‌کنند. برای همین باید در نگهداری آن دقت کنی.

۱۰۰

من به دنیا آمدم

من امروز به دنیا آمدم! خوشم می‌آید که زاده منم. جانم و نامم را با شما گرفتار جویزی کرده بودم. کتابچه خیار داد تا با نوزاد دیگری خوش ناموم بر دست خودم دستم یک بار بست که زینم آن نوشته بود: نام خیار جان، کاشی، کاروان، قلعه، قند، آقا جان، منم.

چسبید! پسر خیار؟ کوبابو!

فانم من کتو خیارم و نامم که دهنم که دایم خیار خوشحال شده. چون همان کتو نشان می‌دهد که من چسبم آن‌ها هستند.

تو این بار که مرا این‌جا جل نامم گذاشتی. شناسنامه دستم و دهواطف را داد. دایم مرش را به این طرف و آن طرف می‌بردند. نشان مرا به شناسنامه خیار داد و گفت:

برگه ۱

با کمک پسر یا دختر شناسنامه‌اش را شناسنامه کند و مشخصات خود را با زینم بر کتو بر کند.

نام	نام خانوادگی
نام پدر	
تاریخ تولد	مکان
نشانی محل	
محل تولد	محل مسکن شناسنامه

انتظارات یادگیری: انتظار می‌رود دانش‌آموزان بتوانند:

- برخی کاربردهای شناسنامه را بیان کنند.
 - فرم مشخصات شناسنامه‌ای خود را به‌طور صحیح پر کنند.
- مواد و وسایل مورد نیاز: کتاب درسی، کپی شناسنامه یک دانش‌آموز، شناسنامه معلم

پیشنادهایی برای شروع و پیشبرد درس‌ها

آماده کنید

- بهترین پیشنهاد برای شروع آموزش، داستان خود کتاب است. بهتر است معلم با صدای بلند و با ایجاد زیر و بم‌های مناسب در صدای خود، طوری داستان را بخواند که بچه‌ها فضا را مجسم و

احساس کنند نمایش را می بینند. بچه‌ها کتاب را می‌بندند و گوش می‌کنند.

— سپس معلم سؤالاتی درباره‌ی داستان می‌پرسد: چرا پدر حمید گفت زیر گردن بچه را بگیر؟ و شناسنامه چه فایده‌ای دارد؟ و ...

آموزش دهید

— با پرسش و پاسخ از بچه‌ها به‌ویژه کسانی که نوزاد تازه متولد شده در خانه دارند ویژگی‌های نوزادان مثل عدم توانایی در سخن گفتن، راه رفتن، نشستن، چیزی را با دست گرفتن و ... را خاطر نشان کنید تا بچه‌ها برای درس بعد هم آماده شوند.

— بهتر است معلم شناسنامه خود را به کلاس ببرد و به بچه‌ها نشان بدهد و ببندد آن را توضیح دهد برای مثال محل تولد؟ محل صدور؟ شماره شناسنامه و ...؟ هر کدام چیست و به چه معنا است؟ تأکید کنید که روی شناسنامه آرم جمهوری اسلامی ایران وجود دارد و این شناسنامه نشان می‌دهد که ما ایرانی هستیم و به کشور ایران تعلق داریم.

با این کار معلم خود را در جلسه اول به دانش‌آموزان معرفی می‌کند و پیوند و نزدیکی عاطفی بیشتری بین معلم و دانش‌آموز به وجود می‌آید.

به پایان ببرید

— بچه‌ها را راهنمایی کنید تا برای جلسه آینده برگه صفحه (۱) یعنی مشخصات شناسنامه‌ای خود را با کمک پدر و مادر تکمیل کنند و به کلاس بیاورند.

— از یک یا چند نفر از دانش‌آموزان بخواهید یک بار از روی داستان بخوانند و کاربردهای شناسنامه را مرور و جمع‌بندی کنید.

— در جلسه آینده بچه‌ها باید کپی شناسنامه خود را به مدرسه بیاورند و یک بار در کلاس مشخصات شناسنامه‌ای خود را با توجه به برگه کپی کنترل کنند. (آوردن اصل شناسنامه به کلاس به صلاح نمی‌باشد)

محورهای عمده ارزشیابی: متناسب با انتظارات یادگیری دانش‌آموز باید چند کاربرد شناسنامه را بیان کند. همچنین در صورتی که به دانش‌آموزان یک فرم خام بدهید باید بتواند فرم مشخصات خود را (به غیر از شماره ملی که حفظ کردن آن به دلیل تعداد ارقام مشکل است) به درستی و از حفظ بنویسد و فرم را تکمیل کند.

● در هنگام کنترل برگه‌ها با کی‌ی شناسنامه، محل صدور، محل تولد و فرق این دو را توضیح دهید. به‌ویژه در روستاها محل صدور شناسنامه با محل تولد فرق خواهد داشت زیرا شناسنامه در بخش، صادر و دریافت می‌شود. از بچه‌ها بخواهید برگه‌های خود را با هم مقایسه کنند و دانش‌آموزان مهاجر (کسانی را که در شهر یا روستای دیگری متولد شده‌اند) بشناسند و بی‌ببرند بچه‌ها ممکن است در شهرها یا روستاهای مختلف متولد شده باشند.

● دانش‌آموزان باید بتوانند به‌صورت عددی، روز، ماه و سال تولد خود را بنویسند و بفهمند. برای مثال ۱۳۸۳/۸/۱۵ برای این منظور ماه‌های سال را روی تخته بنویسید و با آنها تمرین کنید که ماه هشتم، ماه دوم، ماه سوم و ... کدام ماه است؟ دانش‌آموزان را ترغیب کنید با مقایسه ماه تولد و سال تولد خود با سایر بچه‌ها، میزان اختلاف سنی‌شان را محاسبه کنند.

من بزرگ‌تر شده‌ام

پایه کودکی دوستانه بودند، با چه اسباب‌بازی‌هایی سرگرم می‌شدند؟ آیا بازی‌های امروز شما با آن‌ها هم‌انگیزگی‌ها می‌دارد؟
آیا تجربه‌ای در بازی‌های شما وجود داشته است؟

تغییر توانایی‌ها
پایه هفت‌سالگی، خیلی از کارها را نمی‌توانست انجام دهد. پدر و مادر به شما یاد دادند که راه بروید و حرف بزنید.

آیا می‌توانید بگویید پایه دوازده سالگی به چه کارهایی را نمی‌توانستید انجام دهید؟ چه کسانی برای شما توانی کارها به شما کمک می‌کردند؟

امروز چه کارهایی را نمی‌توانید انجام دهید که در گذشته نمی‌توانستید؟ این کارها را از چه کسانی یاد گرفتید؟
یاد توانایی‌های شما تغییر کرده و بیشتر شده است.

نام و نام خانوادگی: _____
موضوع: توانایی‌ها، یادگیری، توسعه

من بزرگ‌تر شده‌ام

در طول سال دوم خوانید که هنوز می‌توانست رانده می‌شد و کاشل و بزرگ‌تر می‌شود. یافته‌های کشفی در موجودات زنده وجود می‌گیرد.

شما نیز از زمان تولد تاکنون رانده کرده‌اید. چه تجربه‌ای در شما وجود کرده است؟

تغییرات بدن
از زمان تولد تاکنون، غذا شما بیشتر و وزن شما بیشتر شده است.
از آن زمان به اندازه‌های دیگری در بدن شما وجود کرده است؟

تغییر نیازها
پایه هفت‌سالگی به چه نوع غذایی نیاز داشتید؟ برای اینکه نیاز شما برطرف شود چه می‌کردید؟

انتظارات یادگیری: انتظار می‌رود دانش‌آموزان بتوانند:

– برخی تغییرات بدنی، تغییر نیازها و توانایی‌های خود را با دلیل یا مدرک بیان کنند و آنها را از یکدیگر تمیز دهند.

– مدارک و شواهدی از تغییرات خود پیدا کنند و به کلاس بیاورند و آنها را به‌طور متوالی (ترتیب زمانی) مرتب کنند.

– روی یک خط زمان، تصویرها یا فعالیت‌های خود را برحسب گذشته، حال و آینده قرار دهند.

– آینده خود را مجسم و به نحوی (نقاشی، متن کوتاه و ...) بیان کنند.

مواد و وسایل مورد نیاز: کتاب درسی، گلدان یا ظرف کشت بذر یا گیاه، تصاویری از مراحل

رشد یک گیاه یا حیوان (برای مثال جوجه در تخم) به‌صورت اسلاید یا نقاشی روی مقوا، کاربرگ‌های

کتاب، کاربرگ تمرین و فهم خط زمان (کپی و تکثیر توسط معلم)، وسایل و مدارک و شواهد مربوط به

رشد خود که هر دانش آموز به کلاس آورده است.

پیشنادهایی برای شروع و پیشبرد درس ها

آماده کنید

– از یک یا دو هفته قبل از شروع این درس با کمک دانش آموزان دانه لوبیا یا ترجیحاً گندم یا ماش را در بشقابی خیس کنید و با قرار دادن پارچه مرطوب بر روی آن در کلاس، گندم ها را سبز کنید، از بچه ها بخواهید هر دو روز یک بار تغییرات را یادداشت کنند یا مثلاً قد گیاه سبز شده را با خط کش اندازه بگیرند. به آنها مراقبت از گیاه یا به عبارت دیگر

نیازهای گیاه مثل آب و نور خورشید را یادآوری کنید. با انجام این فعالیت، دانش آموزان برای درک دو مفهوم نیاز و تغییر در این درس آماده می شوند.

– یکی دیگر از اقداماتی که از قبل باید برای آن برنامه ریزی شود این است که از بچه ها بخواهید وسایل و مدارکی از سال های کودکی خود جستجو و در کیسه ای قرار دهند و به کلاس بیاورند. این مدارک ممکن است دست خط کلاس اول، نقاشی های دوره مهدکودک یا پیش دبستان، شیشه شیر نوزادی، لباس و وسایل اسباب بازی یا عکس های آنها در سنین مختلف باشد. جستجو و گردآوری این وسایل آنها را برای درک مفهوم «مدرک» و همچنین «خط زمان» آماده می کند.

– از بچه ها بخواهید با مراجعه به کارت بهداشت خود (پرس و جو از مربی بهداشت که قبلاً با او صحبت شده است) میزان قد و وزن خود را در هنگام تولد و براساس آخرین اندازه گیری یادداشت کنند و به کلاس بیاورند.

آموزش دهید

– با استفاده از رشد گیاهی که دانش آموزان پرورش داده اند و نمایش اسلاید یا تصاویری بر روی مقوا (مثل مراحل رشد یک جوجه از تخم تا مرغ) و با پرسش و پاسخ از آنها بخواهید هر مرحله را با مرحله قبل مقایسه کنند تا مفهوم تغییر (عوض شدن، تغییر شکل و حالت و خصوصیات) را دریابند. دانش آموزان

در پایه دوم با مفهوم رشد در درس علوم آشنا شده‌اند. دوباره پنج خصوصیت موجودات زنده (غذا خوردن، تنفس، تولیدمثل، حرکت و رشد) را مرور کنید و نتیجه بگیرید که انسان هم رشد می‌کند.

— با توجه به فعالیت کاوشگری که درباره تغییرات قد و وزن انجام شده است از آنها بخواهید این ارقام را مقایسه کنند.

— از دانش‌آموزان بخواهید مدارک و شواهدی را که با خود آورده‌اند روی میز به‌طور متوالی مرتب کنند. مثلاً دست خط کلاس اول قبل از خط کلاس دوم یا شیشه شیر نوزادی قبل از لباس سه‌سالگی و ... از طریق پرسش و پاسخ مفهوم تغییر و اینکه اینها یک مدرک مستند می‌باشد و نشان می‌دهند که شما در گذشته چگونه بوده‌اید و تغییر کرده‌اید را به آنها بفهمانید.

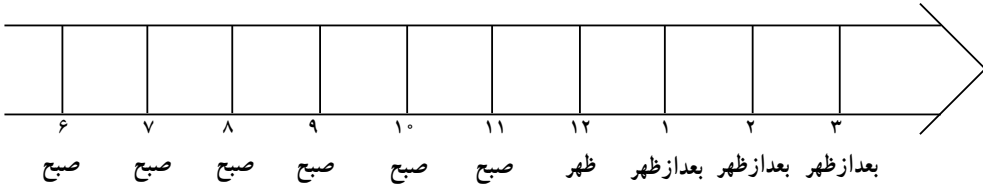
سپس با پرسش و پاسخ تغییر نیازها و درخواست تأمین آنها (مثل نیاز به شیر و گریه کردن برای غذا در نوزادی) و تغییر توانایی‌ها (حرف زدن، انجام کارهای شخصی و خواندن و نوشتن) را به بحث بگذارید. — به منظور توجه دادن دانش‌آموزان به ارج نهادن برای کسانی که کودک را پرورش می‌دهند

آنها را متوجه زحمات پدر و مادر و خانواده کنید و همچنین بخواهید نام دونفر از کسانی را به آنها خواندن و نوشتن یاد دادند یعنی معلم کلاس اول و یک نفر دیگر را به دلخواه در کار کتاب بنویسند.

– در این مرحله خط زمان و مفهوم گذشته، حال و آینده را آموزش دهید.

از برگه زیر کپی بگیرید یا آن را روی یک کاغذ A4 ترسیم و سپس کپی و در کلاس توزیع کنید.

در مرحله بعد روی تخته، به صورت مثال خودتان 3 مقطع زمانی را پر کنید.

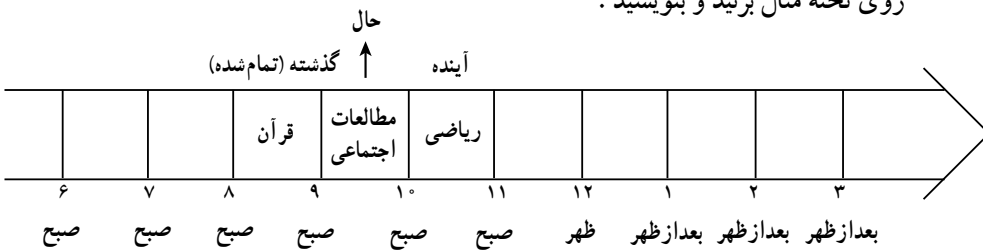
از بچه‌ها بپرسید هم اکنون یا الان در کدام خانه هستید؟

– ساعت 10-9 چه فعالیتی داریم؟ درس مطالعات اجتماعی

– ساعت قبل چه فعالیتی داشتیم که تمام شده؟ درس قرآن

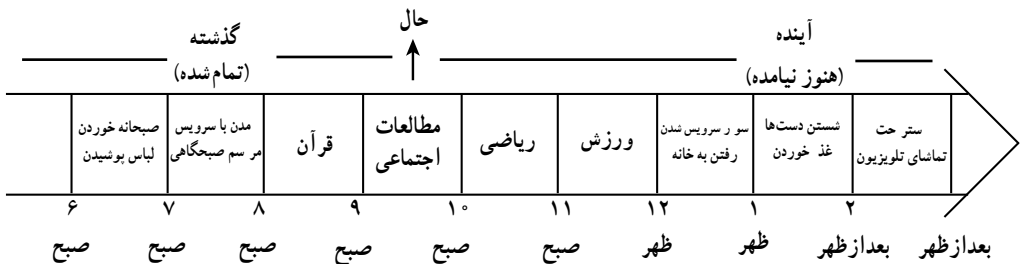
– ساعت بعد چه فعالیتی داریم؟ (هنوز نیامده) درس ریاضی

روی تخته مثال بنویسید و بنویسید :

اکنون از بچه‌ها بخواهید ابتدا خانه‌ای را که هم اکنون (حال) در آن هستند مشخص و سپس

خانه‌های قبل و بعد را پر کنند. بر فعالیت‌های آنها نظارت و آنها را راهنمایی کنید.

برگه دانش آموزان ممکن است به این شکل تکمیل شود.

– با انجام این فعالیت دانش آموزان برای انجام فعالیت های صفحه ۶ و کاربرگ شماره (۱) آماده می شوند این فعالیت ها را در کلاس انجام دهید. روی کاربرگ شماره (۱) نوشتن یک کار کافی است. برای مثال :

من دیروز با مادرم به بازار رفتم. من امروز ورزش می کنم. من فردا با پدرم به پارک خواهم رفت.
من دیروز درس خواندم. من امروز امتحان املاء دارم. من فردا امتحان ریاضی خواهم داد.

به پایان ببرید

– از دانش آموزان بخواهید کاربرگ شماره ۲ را در منزل کامل کنند، عکس های خود را بچسبانند و آنهایی که می توانند یک نقاشی از آینده خود ترسیم و اگر علاقه ندارند به صورت متن چند جمله ای درباره آینده خود بنویسند. این فعالیت جنبه خلاقیتی دارد.

خط زمان

ریاضی املا - کلاس - برگه - خانم - احمدی

کار برگه ی شماره ی ۱

تصویری از خودتان در آینده نقاشی کنید.
یا چند جمله درباره ی آینده خودتان بنویسید.

گذشته

حال

آینده

– محوره های عمده ارزشیابی : متناسب با محوره های ارزشیابی بچه ها باید قادر باشند با دلیل و مدرک تغییرات بدنی، نیازها و توانایی های خود را بیان کنند. همچنین روی خط زمان، فعالیت های خود را برحسب گذشته، حال و آینده جانمایی کنند و مدارک و شواهد مربوط به رشد خود را مرتب نمایند. فعالیت های کلاسی مربوط به خط زمان نیز از محوره های ارزشیابی است.

با انجام این فعالیت بچه‌ها درمی‌یابند که با یکدیگر شباهت‌ها و تفاوت‌هایی دارند.

– اکنون بچه‌ها را متوجه ویژگی‌های جسمانی و استعدادها و توانایی‌ها کنید. از آنها بخواهید عکس‌های کتاب را با دقت مشاهده کنند. پیرسید رنگ موی این پسر با دیگری چه تفاوتی دارد؟ رنگ پوست این افراد چه تفاوتی دارد؟ آیا همه این بچه‌ها دوست دارند بازی کنند؟ آیا همه این بچه‌ها از اینکه به آنها محبت کنند خوشحال می‌شوند؟

از یک یا چند نفر از دانش‌آموزان بخواهید از روی متن درس بخوانند. آنها را متوجه این نکته کنید که همه ما مخلوقات خداوند هستیم و خداوند ما را با این شباهت‌ها و تفاوت‌ها آفریده است. با ذکر معنی آیه شریفه ۱۱ سوره حجرات و دیگر آیات لزوم پرهیز از تمسخر را توضیح دهید. سؤال ۲ را که پاسخ واگرا دارد به بحث بگذارید.

– در مرحله بعد بهتر است معلم خودش را به‌طور کامل معرفی کند و علاوه بر ذکر مشخصات شناسنامه‌ای از خانواده خود (تعداد خواهران و برادران، فرزندان و ...) علاقه‌مندی‌های خود، روند تحصیل خود، دوستان خود و نظایر آن برای بچه‌ها تعریف کند. بدین ترتیب هم نحوه معرفی کردن را آموزش دهید و هم از آنجایی که معمولاً دانش‌آموزان علاقه‌مند هستند درباره زندگی خصوصی معلمشان بیشتر بدانند، فضای صمیمیت بیشتری به‌وجود بیاورید.

به پایان ببرید

– با خلاصه کردن مطالب، نتیجه بگیرید که هر یک از دانش‌آموزان منحصر به فرد هستند. همه ما با یکدیگر شباهت‌ها و تفاوت‌هایی داریم و همه انسان‌ها مخلوق خداوند هستند.

– به دانش‌آموزان بگویید فرض کنید به یک برنامه تلویزیونی دعوت شده‌اید و قرار است جلوی دوربین تلویزیون، خودتان را به همه مردم معرفی کنید. با توجه به مشخصات برگه ۱ و ۲ که کامل کرده‌اید، تمرین کنید و این کار را انجام بدهید.

چند دانش‌آموز داوطلب که آمادگی دارند ممکن است در همان جلسه این کار را به خوبی انجام دهند. سایرین به نوبت در جلسات بعد پس از تمرین این کار را انجام می‌دهند.

محورهای عمده ارزشیابی: بر طبق انتظارات یادگیری، ثبت ویژگی‌های خود در یک فرم، بیان چند مورد شباهت‌ها و تفاوت‌های خود و دیگران، معرفی شفاهی خود در حضور جمع و احترام به هموعان از محورهای ارزشیابی می‌باشد. البته پیشنهاد می‌شود.

آیا ما مثل هم هستیم؟

کلاس درس

آیا همه بچه‌ها در کلاس درس یکسان هستند؟
 از جمله اینکه: چگونه در کلاس درس، چه فرموده است؟
 اگر کسی کسی را مثل خودش می‌داند، رنگ لباس و کیف و کفش و ...
 شبیه خود بود، چه می‌کند؟

کلاس درس

نام	نام خانوادگی	سایر
بسته‌ای که می‌توانی خودت آماده کنی		
بسته‌ای که دوستت دارد به نام خود		
بسته‌ای که به آن علاقه دارد		
کتاب		
سرویس یا لباس		
بازی		
نوعی از خوردنی		

آیا این بچه‌ها را که کتبی از بسته‌ها را می‌بینی، دوست داری یا نه؟
 و تفاوتی بین شما وجود دارد؟

کلاس درس

آیا ما مثل هم هستیم؟

- هر کس می‌تواند بداند
 آیا بچه‌ها را دوست داری یا نه؟
 تفاوت دارید؟

به دوستانت نگاه کن. هر کس می‌تواند تفاوت‌هایی وجود دارد.
 بعضی ما به لباس خود و آب و تاز دارند.
 بعضی ما چیزهای زیاد را دوست داریم.
 بعضی ما به شکلات و شیرینی تاز داریم.
 اما تفاوت‌هایی هم بین ما هستند.
 برای مثال شکل و اندازه ما با هم فرق می‌کند.
 رنگ و صورت پوست و چشم و قاعده و ... در هر کس فرق دارد با بقیه.

انتظارات یادگیری : انتظار می‌رود دانش‌آموزان بتوانند :

- علاقه‌مندی‌ها و توانایی‌های خود را در یک فرم خام بنویسند و ثبت کنند.
 - تفاوت‌ها و شباهت‌های خود را با هم‌کلاسی‌هایشان بیابند و بیان کنند.
 - خود را به‌طور مناسب در حضور جمع معرفی کنند (مشخصات شناسنامه‌ای، علاقه‌مندی‌ها و توانایی‌ها)
 - به هم‌وعان خود احترام بگذارند و از تمسخر یا رفتارهای نامناسب با دیگران پرهیز کنند.
- مواد و وسایل مورد نیاز : کتاب درسی، کاربرگ‌های ۱ و ۲

پیشنادهایی برای شروع و پیشبرد درس‌ها

آماده کنید

— درس را با فعالیت (پاسخ دهید و مقایسه کنید) برگه (۲) مندرج در صفحه ۷ (اشتباهاً در این صفحه و قبل از درس ۳ چاپ شده که بعداً تصحیح خواهد شد) آغاز کنید :

از دانش‌آموزان بخواهید روی فرم خام کتاب چند کاری را که بلد هستند و می‌توانند انجام دهند و چند کار که دوست دارند در آینده یاد بگیرند و علاقه‌مندی‌های خود را در جای مناسب بنویسند. دانش‌آموزان با فکر کردن درباره خود و پرکردن فرم برای درس آماده می‌شوند.

آموزش دهید

— ابتدا از دانش‌آموزان داوطلب و سپس سایرین بخواهید که بایستند و مندرجات فرم خود را بخوانند.

— در مرحله بعد از هر گروه (برای مثال دانش‌آموزانی که پشت یک میز نشسته‌اند) بخواهید فرم‌های خود را باهم مقایسه کنند. از هر گروه بپرسید چه شباهت‌هایی بین شما وجود دارد؟ برای مثال من و دوستم هر دو ورزش فوتبال را دوست داریم، یا من و دوستانم همگی دوست داریم در آینده رانندگی یاد بگیریم و ... و ... سپس سؤال کنید چه تفاوت‌هایی بین شما وجود دارد؟

فعالیت‌هایی به کار بندیم

فعالیت ۱ در جریان درس قبل توضیح داده شد.

فعالیت ۲ را با کمک دانش‌آموزان انجام دهید. از هم بخواهید یک عکس بیاورند و تاریخ تولد دقیقشان را بگویند. روی یک مقوا نمودار را ترسیم کنید. و با کمک آنها عکس‌ها را بچسبانید.

توجه: این نمودار را به دیوار کلاس نصب کنید. نمودار تا پایان سال تحصیلی باید روی دیوار باشد.

نمونه انجام شده در یک مدرسه

ویژگی‌ها و موارد استفاده از این نمودار به شرح زیر است :

– بچه‌ها مفاهیم ریاضی مربوط به نمودار ستونی را بهتر درک و مرور خواهند کرد.
 – معلم می‌تواند به کمک بچه‌ها برای روزهای تولد دانش‌آموزان برنامه‌ای تدارک ببینند. برای مثال ۵ دقیقه از وقت کلاس آن روز را به تشویق و تبریک به دانش‌آموزی که روز تولدش است و یا دادن یک هدیه کوچک (برای مثال لوازم‌التحریر) به او اختصاص بدهد. بهتر است در هر یک از این جلسات یکی دو نفر از دانش‌آموزانی نیز که در ماه‌های خرداد، تیر، مرداد، شهریور به دنیا آمده‌اند تشویق شوند.

– آشنایی و الفت بیشتری بین دانش‌آموزان به وجود می‌آید.

– از این نمودار در فعالیت آخرین درس کتاب نیز استفاده می‌شود به طوری که بچه‌ها برای دانش‌آموز یا دانش‌آموزانی که در آن ماه متولد شده‌اند یک کارت تبریک درست کرده و به نشانی منزل او پست می‌کنند.

در این موارد با دادن بازخورد به دانش‌آموز، فرصت‌های مجدد برای انجام بهتر و تصحیح فعالیت‌ها فراهم شود.

- یکی از مهارت‌های مورد تأکید در این درس معرفی خود در حضور جمع می‌باشد که مستلزم روحیه اعتماد به نفس نیز هست. بچه‌ها باید قادر باشند دربارهٔ خود صحبت کنند. به آنها فرصت تمرین و تصحیح فعالیت بدهید. لذا موضوع را در یک جلسه خاتمه ندهید. ممکن است برای پرورش این مهارت در دانش‌آموزان به چند ماه وقت نیاز داشته باشید و به‌ویژه از بچه‌هایی که در این زمینه ضعف دارند بخواهید بیشتر تمرین کنند و در فرصت‌های مناسب وقتی برای معرفی در اختیار آنها بگذارید.
- یکی از نکات تربیتی مهم این درس این است که بچه‌ها از تمسخر و یا بالقاب و اسامی زشت یکدیگر را خطاب کردن پرهیز کنند. به‌ویژه در جاهایی که این رفتار مشاهده می‌شود با خانواده نیز گفت‌وگو کنید تا دانش‌آموزان از این رفتار نامطلوب چه در محیط خانه و روابط با خواهر و برادرها و چه در مدرسه با همکلاسی‌ها اجتناب نمایند و به زشتی و گناه بودن آن واقف شوند.

فعالیت‌های بیشتر

از دانش‌آموزانی که علاقه‌مند هستند بخواهید تصویری از خود که در ضمن مهارت‌ها یا علاقه‌مندی‌هایشان را هم نشان می‌دهد نقاشی کنند و به کلاس بیاورند. نقاشی‌ها را با گیره به نخ آویزان کنید و در کلاس در معرض نمایش بگذارید.

خانواده

درس ۴: اعضای خانواده
 درس ۵: خانواده‌ام را دوست دارم
 درس ۶: تغییر در خانواده
 درس ۷: از بزرگ‌ترها قدردانی کنیم.

مفاهیم کلیدی	راهبردها یا حوزه‌های موضوعی
تهیه شجره‌نامه	مدارک و شواهد تغییر و تحول
تغییر در خانواده (ابعاد خانواده، تشکیل خانواده جدید و گسترش خانواده و ...)	زمان، تداوم و تغییر
نیکی به والدین و بزرگ‌ترها	مسئولیت‌ها و تکالیف نقش‌ها، گروه‌ها و مؤسسات اجتماعی
اهمیت و کارکردهای خانواده	نظام اجتماعی
تعلق به خانه و خانواده	تعلق و هویت میراث فرهنگی
آموزه‌های دینی مربوط به رفتار در خانواده	فرهنگ و هویت
احترام، مهربانی و قدردانی از بزرگ‌ترهای خانواده	ارزش‌ها و اخلاق
رجوع شود به جدول پوشش مهارت‌ها (صفحه ۲۷-۲۲ همین کتاب)	مسئولیت‌پذیری
	بررسی و کاوش، برقراری ارتباط، خلاقیت، مشارکت، واکنش شخصی و اظهار نظر
	مهارت‌های کاوشگری

مضمون فصل و اهمیت آن

در این فصل دانش‌آموزان درباره مفهوم خانواده و روند تبدیل یک خانواده به چند خانواده می‌آموزند و ضمن آشنایی با کارکردهای مختلف و تأمل در آنها و همچنین شجره‌نامه و نسبت‌های خانوادگی، به قدردانی از اعضای خانواده به‌ویژه پدر و مادر و سالمندان ترغیب می‌شوند. باتوجه به جایگاه و نقش مهم خانواده در اجتماع و در دین اسلام و تأکید برنامه درسی ملی بر آن، ضرورت و اهمیت آموزش این فصل نمایان می‌شود.

اعضای خانواده

شماره اول

آریه تصویرهای این درس نگاه کنید.
اعضای هر خانواده چند نفرند؟ بشمارید.
به نظر شما چه چیزهایی ستادی می توان گفت؟
آیا اعضای این خانواده همیشه با هم زندگی می کنند؟
آیا همه دوست دارند در یک خانواده بزرگ زندگی کنند یا خانواده کوچکتر؟
بعضی دنیا خانواده بزرگ چه موهبی دارند؟

شماره دوم

اعضای خانواده شما چند نفرند؟ نام اعضای خانواده خود را بنویسید.

شماره سوم

آدمی که شکاری را شکار دهد،
از دانه و میوه گیاهان باغچه‌های مردمی می‌خورد که خانواده‌های چند نفرند؟
مخلوق آدمی می‌تواند در آن خانه زندگی کند.
چند نفرند؟
آیا در این موهبی با هم زندگی می کنند؟
خانواده چند نفر هستند؟

اعضای خانواده

خانواده از افرادی است که با هم زندگی می کنند. اعضای خانواده می‌تواند به تعداد اعضای خانواده از دو نفر تا بیست نفر باشد.
خانواده با هم زندگی می کنند.

خانواده با هم زندگی می کنند.
خانواده با هم زندگی می کنند.

خانواده با هم زندگی می کنند.
خانواده با هم زندگی می کنند.

انتظارات یادگیری : انتظار می‌رود دانش آموزان بتوانند :

– با توجه به تصاویر، تعداد اعضای خانواده را بشمارند و درباره زندگی در یک خانواده بزرگ یا کوچک اظهار نظر کنند.

– پرسشنامه‌ای را درباره تعداد اعضای خانواده هم‌کلاسی‌هایشان اجرا و تکمیل کنند.

مواد و وسایل مورد نیاز : کتاب درسی، کاربرگ شماره ۳، تعدادی عکس از گروه‌های دیگر

غیر از خانواده مثلاً افرادی که در صف اتوبوس ایستاده‌اند، کارگران یک کارخانه و ...

پیشنادهایی برای شروع و پیشبرد درس‌ها

آماده کنید

– قبلاً از بچه‌ها بخواهید که خود و اعضای خانواده‌شان (پدر، مادر، برادر، خواهر و یا سایر

کسانی را که با آنها زندگی می‌کند) را نقاشی کنند و به کلاس بیاورند. (کیفیت نقاشی چندان مهم نیست، بدیهی است بعضی بچه‌ها مهارت بیشتری در این کار دارند، هدف این است که بچه‌ها کسانی را که با آنها زندگی می‌کنند به عنوان اعضای خانواده در نظر بیاورند و تصویری از آنها ارائه دهند. به آنها بگویید سعی کنید اعضا را با مشخصاتشان بکشند. (رنگ مو، نوع لباس، عینک و ...)

آموزش دهید

– از دانش‌آموزان بخواهید نقاشی‌های خود را روی میز بگذارند. به آنها بگویید شما عضو یک خانواده هستید. به نقاشی خود نگاه کنید. آیا همه اعضای خانواده را نقاشی کرده‌اید؟ نقاشی‌ها را کنترل کنید. اکنون نام اعضای خانواده را کنار نقاشی هر یک بنویسید و نسبت‌ها را هم ذکر کنید مثلاً برادر (محسن) خواهر (مریم) پدر (اکبر) و ... خودم (شیرین)

– اکنون جمع تعداد اعضای خانواده را بنویسید. خانواده شما چند نفره است؟ برگه خود را با دوستانتان از نظر تعداد اعضا مقایسه کنید. آیا تعداد اعضای خانواده همه بچه‌های کلاس یکسان است؟

– در مرحله بعد از بچه‌ها بخواهید عکس‌های کتاب را مشاهده کنند و پرسش‌های گفت‌وگو کنید صفحه ۱۳ را به بحث بگذارید. هر خانواده چند نفرند؟ به نظر شما چه چیز مشترکی در این عکس‌ها وجود دارد؟ آیا اعضای خانواده یکدیگر را دوست دارند؟

– عکس گروه‌های دیگری غیر از خانواده را به بچه‌ها نشان بدهید برای مثال افرادی که در صف اتوبوس ایستاده‌اند، افرادی که در یک کارگاه خیاطی مشغول دوختن لباس هستند و ... بپرسید آیا این‌ها خانواده هستند؟ چرا؟

– سپس از آنها بخواهید درباره (سایز) اندازه خانواده اظهار نظر کنند که آیا دوست دارند در یک خانواده بزرگ زندگی کنند یا خانواده کوچک؟ چرا؟

به پایان ببرید

– مباحث مطرح شده در کلاس را جمع‌بندی کنید. همه ما در خانواده زندگی می‌کنیم. اعضای خانواده از یکدیگر مراقبت می‌کنند. تعداد اعضای خانواده‌ها با هم فرق دارد.

– از دانش‌آموزان بخواهید کاربرگه شماره ۳ را که یک مهارت کاوشگری (پرکردن پرسشنامه) و در عین حال یک مهارت عددی و حسابی نیز است انجام دهند. به آنها آموزش دهید که در هنگام سؤال کردن از افراد باید از آنها مؤدبانه درخواست کنید و اگر مایل بودند به شما پاسخ می‌دهند.

محورهای عمده ارزشیابی: محورهای عمده ارزشیابی این درس همان تکالیف محوله کلاسی شامل معرفی تعداد و اعضای خانواده توسط دانش‌آموز، شرکت و بحث و اظهار نظر و بالاخره انجام و تکمیل صحیح یک پرسشنامه کاوشگری است.

ملاحظات تدریس / دانستنی‌های معلم

در این درس و درس‌های بعد ممکن است دانش‌آموزانی که خانواده از هم گسیخته یا مشکلاتی در این زمینه دارند احساس ناراحتی داشته باشند. تصویر پایین صفحه ۱۲ کتاب درسی خانواده‌ای را که در آن پدر فوت کرده است، نشان می‌دهد. این تصویر از آن جهت گذاشته شده که بچه‌هایی که با یکی از والدین زندگی می‌کنند و پدر یا مادر را به هر دلیلی از دست داده‌اند، احساس ناراحتی نکنند و بدانند که در آن شرایط نیز دارای خانواده هستند. در گفت‌وگوهای کلاسی، صحبت درباره خانواده باید کاملاً داوطلبانه باشد. اگر دانش‌آموزی حیثاً وارد مسائلی نظیر طلاق و سایر مسائل خانوادگی شد با ظرافت بحث را تغییر دهید اما دانش‌آموزانی را که مشکلاتی دارند دریابید و در خارج از کلاس به مشکل آنها رسیدگی کنید.

خانواده‌ام را دوست دارم

عزیزان من

۱- به تصویرهایی که در این کتاب دیدیم، هر تصویر به چیزی متفاوت می‌گفتند؟
 ۲- به نظر شما هر تصویر، اعضای خانواده چه کارهایی را می‌کردند؟
 مثال کنید یکی هر کدام از افراد حرف بزنید.

۱- برای اعضای خانواده به فکر کارهایی که می‌کنند، آن‌ها برای آسایش و لذت بهانه‌ها کافی می‌کنند. اعضای خانواده به روش‌های مختلف، محبت خود را به یکدیگر نشان می‌دهند. به نظر شما چگونه این محبت‌ها را می‌توانیم به پدر و مادر خود از راه‌های دیگر نشان دهیم؟

۱- چرا اعضای خانواده را دوست دارید؟
 ۲- شما چه چیزها را از پدر و مادران یاد گرفته‌اید؟
 ۳- شما چگونه محبت خودتان را به پدر و مادر یا کسانی که از شما مراقبت می‌کنند، نشان می‌دهید؟ (با تمام به کارهایی که پدر و مادران را خوشحال می‌کنند)

خانواده‌ام را دوست دارم

۱- به تصویرهایی که در این کتاب دیدیم، هر تصویر به چیزی متفاوت می‌گفتند؟
 ۲- به نظر شما هر تصویر، اعضای خانواده چه کارهایی را می‌کردند؟
 مثال کنید یکی هر کدام از افراد حرف بزنید.

۱- برای اعضای خانواده به فکر کارهایی که می‌کنند، آن‌ها برای آسایش و لذت بهانه‌ها کافی می‌کنند. اعضای خانواده به روش‌های مختلف، محبت خود را به یکدیگر نشان می‌دهند. به نظر شما چگونه این محبت‌ها را می‌توانیم به پدر و مادر خود از راه‌های دیگر نشان دهیم؟

۱- چرا اعضای خانواده را دوست دارید؟
 ۲- شما چه چیزها را از پدر و مادران یاد گرفته‌اید؟
 ۳- شما چگونه محبت خودتان را به پدر و مادر یا کسانی که از شما مراقبت می‌کنند، نشان می‌دهید؟ (با تمام به کارهایی که پدر و مادران را خوشحال می‌کنند)

انتظارات یادگیری : انتظار می‌رود دانش‌آموزان بتوانند :

- کارکردهای خانواده را بیان کنند و مثال بزنند.
- احساس قدردانی و محبت و همدلی نسبت به اعضای خانواده به ویژه پدر و مادر داشته باشند.
- مواد و وسایل مورد نیاز : کتاب درسی، تعدادی عکس از اعضای خانواده که کارکردهای مختلف را نشان می‌دهد، تعدادی عکس از آلبوم خانوادگی معلم (در صورت تمایل)

پیشنهادهایی برای شروع و پیشبرد درس‌ها

آماده کنید

- در درس قبل بچه‌ها خانواده خود را نقاشی کرده‌اند و با تعداد اعضای خانواده و مفهوم

آن آشنا شده‌اند. درس را با فعالیت «عکس خوانی» آغاز کنید. بچه‌ها را ترغیب کنید که جای شخصیت‌های عکس‌ها حرف بزنند (ص ۱۴ و ۱۵) هر تصویر چه خبری را نشان می‌دهد؟ برای مثال: (تصویر محبت) پسر می‌گوید: مادر روزت مبارک، دوستت دارم، مادر: من هم ترا دوست دارم / ممنونم چه گل زیبایی! یا (تصویر مراقبت از یکدیگر) پدر: ببینم پسرم مثل این که تب داری! پسر: بابا حالم خوب نیست و ...

اجازه بدهید بچه‌ها با خلاقیت و ابتکار خود پس از مشاهده عکس‌ها، نقش بازی کنند.

آموزش دهید

پس از بحث و گفت‌وگو دربارهٔ عکس‌ها، کارکردهای خانواده را روی تخته بنویسید و از بچه‌ها بخواهید در هر مورد مثال یا مثال‌هایی بزنند و داوطلبانه دربارهٔ خانوادهٔ خود صحبت کنند یا خاطره‌ها تعریف کنند.

محبت ←

مراقبت از یکدیگر ←

تفریح و سرگرمی ←

یادگیری ←

اگر معلم مایل باشد می‌تواند عکسی از دوران کودکی خود با اعضای خانواده‌اش را به بچه‌ها نشان بدهد یا عکسی از خانوادهٔ فعلی خود به‌ویژه در کنار فرزندان نشان بدهد. پیشنهاد می‌شود معلم نیز از خاطرات خوب خود دربارهٔ یکی از کارکردهای خانواده تعریف کند برای مثال چه کارهایی از پدر یا مادرش یاد گرفته است. یا پدر و مادر در چه سرگرمی‌هایی با او همراهی می‌کردند و ... بیان این خاطرات موجب ایجاد فضای صمیمانه در کلاس می‌شود.

به پایان ببرید

با جمع‌بندی انواع کارکردهای خانواده و اهمیت خانواده و نقشی که در آسایش و تربیت بچه‌ها دارد از آنها پرسید از زحمات پدر و مادر چگونه باید قدردانی کرد و چه کارهایی باید انجام داد؟ به نظر شما چه کارهایی پدر و مادر را ناراحت می‌کند؟ دانش‌آموزان در این باره خوب فکر کنند بعداً پاسخ را در کلاس بیان کنند.

محورهای عمده ارزشیابی : بیان کارکردهای خانواده با مثال، احساس قدردانی و همدلی با خانواده (که توسط خانواده ارزشیابی و به معلم منعکس می‌شود) و مشارکت در فعالیت عکس خوانی سه محور عمده ارزشیابی این درس است.

ملاحظات تدریس / دانستنی‌های معلم

در این درس و درس‌های بعد، مشارکت خانواده ضرورت کامل دارد. توجه کنید که ما می‌خواهیم همدلی، محبت، همکاری، قدردانی و احساس مسئولیت در خانواده را در بچه‌ها پرورش دهیم. به همین منظور همان‌طور که در مقدمه کتاب نیز گفته شد باید جلسه‌ای با حضور خانواده‌ها تشکیل دهید و محورهای آموزشی و نکات تربیتی را به آنها اطلاع دهید تا از دوگانگی و تعارض در آموزش جلوگیری شود. در مواردی که احساس می‌کنید با توجه به منطقه زندگی، خانواده‌ها نیاز به آموزش بیشتر برای نحوه تعامل با فرزندان خود دارند از مشاور یا روانشناس تربیتی دعوت کنید تا در این جلسه نکات و ملاحظات لازم را با خانواده‌ها درمیان بگذارد و آنها را راهنمایی کند. توجه کنید که هدف اصلی ما از درس مطالعات اجتماعی اصلاح تربیت و پرداختن به همین ملاحظات می‌باشد.

تغییر در خانواده

خانم من خانم من گریه می‌کند و ازدواج می‌کند. خانواده‌های جدیدی بوجود می‌آید. با ازدواج فرزندان و پدربزرگ شدن آن‌ها پسر و دختر، صاحب‌داده می‌شوند.

پسر و دختر کوچکتر می‌شوند.

کار کنید و یاد بگیرید

آیا به فکر از تغییراتی که در این درس گفته شد، چه تغییراتی دیگری می‌تواند در یک خانواده بوجود بیاید؟

آیا آیا در مثال‌های اخیر در خانواده‌ها جدا بخوبی بوجود آمده است؟ این تغییر جدا را چگونه کرده یا همان؟

شما در هنگام این تغییر چه کردید؟

یک دعا دربارگی اعضای خانواده‌ها بنویسید.

تغییر در خانواده

با گذشت زمان، اعضای در خانواده بوجود می‌آید. به این صورتها نگاه کنید هر یک از آن‌ها تغییراتی را در خانواده نشان می‌دهد:

با تولد یک بچه، دیگر اعضای خانواده بیشتر می‌شوند و اندازه‌ی خانواده تغییر می‌کند.

پدربزرگ خانواده بزرگ می‌کند و هر روز بزرگتر می‌شوند.

گاهی ممکن است بعضی از اعضای خانواده برای تحصیل در دانشگاه یا کار به سایر شهرها برود و زمانی دور از خانواده بماند.

انتظارات یادگیری : انتظار می‌رود دانش‌آموزان بتوانند :

- مفهوم تغییر در خانواده را دریابند و بتوانند یکی دو مورد تغییرات را بیان کنند.
- تبدیل یک خانواده به چند خانواده (بزرگ شدن فرزندان و ازدواج و بچه‌دار شدن آنها) را بفهمند و بتوانند نسبت‌های فامیلی (نوه، پدربزرگ) (پدر پدر، پدر مادر و ...) را به‌طور صحیح تشخیص دهند و بیان کنند.

- از طریق کاربرگ، شجره‌نامه یا درخت خانوادگی خود را کامل کنند.

- یک دعا درباره‌ی اعضای خانواده خود بنویسند.

مواد و وسایل مورد نیاز : کتاب درسی، کاربرگ شماره ۴

پیشنادهایی برای شروع و پیشبرد درس‌ها

آماده کنید

- به منظور فهم بهتر موضوع بهتر است از هفته قبل دانش‌آموزان را توجیه کنید که کاربرگ شماره ۴ (شجره‌نامه من) را با کمک پدر و مادرشان تکمیل کنند. می‌توانید یک نمونه را درست کنید (شجره‌نامه خودتان) و به آنها نشان دهید. آنها را راهنمایی کنید که در جای مناسب عکس‌ها را بچسبانند و اگر عکس هریک را ندارند نام آنها را بنویسند.
- از طریق یادداشت از خانواده بخواهید که به بچه‌ها در انجام این فعالیت کمک کنند.
- در هنگام شروع درس از آنها بخواهید شجره‌نامه خود را روی میز بگذارند.

آموزش دهید

- با استفاده از شجره‌نامه‌ای که بچه‌ها درست کرده‌اند، نسبت‌ها را بررسی کنید. برای مثال اینکه آنها برای پدر بزرگ و مادر بزرگ خود نوه محسوب می‌شوند. بچه‌ها می‌توانند بارسم دایره‌های دیگر در کنار دایره مربوط به خود اسامی خواهر و برادرها را هم اضافه و شجره‌نامه را تکمیل کنند و نسبت‌ها را بیان کنند.
- با توجه به تصاویر کتاب مراحل تغییر در خانواده (تولد بچه‌ها، ازدواج آنها و تشکیل خانواده‌های دیگر و پیر شدن پدر و مادر) را از طریق پرسش و پاسخ آموزش دهید.
- در حین تدریس از بچه‌ها بخواهید تغییراتی که در این سال‌ها در خانواده آنها به وقوع پیوسته به طور داوطلبانه بیان کنند برای مثال تولد یک بچه، ازدواج برادر یا خواهر، نقل مکان کردن یا قبول شدن یکی از اعضای خانواده در دانشگاه در شهرستانی دیگر بررسی کنید آیا این تغییرات شما را خوشحال کرد؟ احساس شما چه بود؟ ممکن است برخی بچه‌ها تغییرات ناراحت‌کننده‌ای مثل از دست دادن یکی از اعضای خانواده یا بیمار شدن وی و ... را ذکر کنند. اجازه دهید بچه‌ها تغییرات ناراحت‌کننده را هم بیان کنند. سپس آنها را با توجه به موضوع بردباری، مقاومت و برخورد صحیح با مشکلات و ناراحتی‌ها هدایت کنید و با آنها درباره آنچه موجب ناراحتی‌شان شده، همدردی کنید.

به پایان ببرید

با مرور و جمع‌بندی از مطالب درسی از بچه‌ها بخواهید یک دعا درباره اعضای خانواده‌شان

بنویسند.

توجه کنید، هدف از این فعالیت، ترویج فرهنگ دعا، پناه بردن به خداوند در هنگام مواجهه با مشکلات یا به قصد شکرگزاری از نعمات می‌باشد. به عبارت دیگر می‌خواهیم دانش آموزان آرزوی خود را برای اعضای خانواده در قالب دعا بیان کنند و دعا کردن را یاد بگیرند.

محورهای عمده ارزشیابی: کامل کردن شجره‌نامه و بیان شفاهی نسبت‌ها روی آن به‌طور صحیح، نوشتن یک دعا دربارهٔ خانواده و شرکت در گفت‌وگوی کلاسی و بیان یکی دو نمونه تغییرات خانواده محور اصلی ارزشیابی است.

پیشنادهایی برای شروع و پیشبرد درس

آماده کنید

برای شروع می‌توانید از راهکارهای مختلف

استفاده کنید :

۱- اگر فیلم کوتاه یا بخشی از یک فیلم را که در آن محبت، همدلی یا قدردانی بچه‌ها از یک سالمند خانواده را نشان می‌دهد در اختیار دارید نمایش دهید.

۲- اگر دانش‌آموزانی را می‌شناسید که می‌توانند خوب ایفای نقش کنند، نمایشنامه‌ای ترتیب دهید، سناریوی کوتاهی بنویسید و بچه‌ها را تمرین دهید تا در نقش یک پدربزرگ یا مادربزرگ و نوه، ایفای نقش کنند.

۳- یکی از روش‌های مؤثر دیگر این است که ابتدا خودتان با صدای بلند و با به‌کارگیری لحن و آهنگ مناسب در صدا داستان «هدیه خدا» را برای بچه‌ها بخوانید. دانش‌آموزان کتاب را می‌بندند و گویش می‌کنند و شما نیز باید به طریقی داستان را بخوانید که آنها بتوانند به خوبی فضای داستان را مجسم کنند.

آموزش دهید

پس از خواندن داستان پرسش‌های بخش گفت‌وگو کنید را درباره داستان، مطرح کنید.

منظور مادربزرگ از این که به نوه‌اش می‌گفت تو دست منی، تو پای منی ... چه بود؟ و ...

- از دانش‌آموزان بخواهید نظرات پسر و دختر را درباره پدربزرگ و مادربزرگ در صفحه ۱۸

بخوانند و خود نیز اظهار کنند.

از آنها بخواهید درباره پدربزرگ و مادربزرگان صحبت و یا خاطره‌ای تعریف کنند.

نکته: توجه کنید که در یک کادر صحبت از مادربزرگی است که خدماتی به فرزند و نوه‌های

خود می‌کند و در کادر دیگر پدربزرگی که بیمار است و نمی‌تواند دیگر خدماتی داشته باشد بلکه نیاز به مراقبت نیز دارد. بچه‌ها نباید توقع داشته باشند که همواره پدربزرگ و مادربزرگ را به عنوان کسانی

که قرار است نیازی از آنها رافع کنند ببینند.

– فعالیت شماره ۲ گفت‌وگو کنید یک موضوع چالش‌برانگیز است. ممکن است هریک از بچه‌ها دلیلی برای بردن یا نبردن مادر بزرگ به سفر بیاورند. اجازه بدهید آنها نظرات خود را بیان کنند و سپس به طور ظریف با استفاده و تکیه بر نظرات دانش‌آموزانی که معتقدند باید مشکلات مادر بزرگ را تحمل کرد و صبور بود، آنها را به این موضوع حساس نمایند که تنها نباید به فکر خود باشند.

به پایان ببرید

با مرور و جمع‌بندی مطالب درسی از دانش‌آموزان بخواهید فعالیت شماره (۱) به کار ببندیم را انجام دهند. در جلسه‌ای که با خانواده‌ها گذاشته‌اید و یا طی یک یادداشت از والدین بخواهید اجازه بدهند بچه به ابتکار و سلیقه خود راهی را برای قدردانی از پدر بزرگ و مادر بزرگ انتخاب کند، (خریدن هدیه، رفتن به دیدن او، تهیه کارت یا نقاشی قدردانی و ...) و سپس به او کمک کنند تا این کار را انجام دهد.

محورهای عمده ارزشیابی : محور عمده بروز حساسیت نسبت به قدردانی و رفتار مناسب با سالمندان خانواده و قدردانی عملی از آنها است (ارزشیابی مذکور از طریق والدین صورت می‌گیرد).

